

ØKONOMINYTT FRA BRUSSEL

Nr. 3 | MARS 2015

HOVEDSAKER

Innhold

I	ØKONOMI	2
	<i>Løpende økonomisk statistikk</i>	2
	<i>Økonomisk politikk - finansministtermøter i EU i februar</i>	6
	Eurogruppens møter	6
	ECOFIN 17.2.2015.....	11
	<i>Økonomisk politikk - det europeiske semesteret</i>	14
	Budsjettunderskudd i medlemsland under særlig oppfølging	15
	Makroøkonomiske ubalanser	17
II	SKATT	19
	<i>Lux Leaks og andre leaks – ulike tiltak mot unndragelse og omgåelse</i>	19
	<i>Europaparlamentet inn i debatten - Egen komité for forhåndsavtaler og skatteomgørelser</i>	25
	<i>Irene vurderer eget patentboksregime</i>	27
	<i>Hellas – reform av skattesystemet som vilkår for hjelpepakke</i>	27
	<i>EU-domstolens avgjørelse i sak om grenseoverskridende underskuddskonsolidering</i>	28
	<i>Merverdiavgift - Dom mot Luxembourg og Frankrike om redusert mva. på elektroniske bøker</i>	29
	<i>Traktatbruddssaker fra Kommisjonen</i>	30
	<i>Det europeiske semester – landrapporter, herunder skatt</i>	30
	<i>Skatterapporter publisert på Europakommisjonens hjemmesider</i>	30

Foto: European Council, 2015

I ØKONOMI

Løpende økonomisk statistikk

Eurostats [andre estimat](#) for den økonomiske veksten i 4. kvartal 2014 bekrefter tidligestimatet på 0,3 pst. i eurosonen og 0,4 pst. i EU28. BNP-veksten fra tilsvarende kvartal året før (årsveksten) var henholdsvis 0,9 pst. og 1,3 pst. for de to aggregatene.

I euroområdet tok veksten i Tyskland seg betydelig opp fra nær null i 2. og 3. kvartal til 0,7 pst. i 4. kvartal, svarende til 2 ¼ pst. i årlig vekstrate. Spania hadde tilsvarende utvikling, mens Italia og Frankrike igjen lå nær nullvekst. Utenfor euroområdet hadde Sverige sterkest kvartalsvekst med 1,1 pst. BNP-veksten fortsetter også i Polen og Ungarn, som har over 3 pst. vekst fra tilsvarende kvartal året før. I Storbritannia har veksten avtatt de siste kvartalene, men ligger fortsatt over gjennomsnittet med 0,5 pst. Hellas hadde BNP-fall i 4. kvartal etter tre kvartaler på rad med positive tall.

Møter under latvisk formannskap våren 2015:

Mars

- 9. Møte i Eurogruppen
- 10. Møte i ECOFIN
- 19.- 20. Møte i Det europeiske råd

April

- 24. Uformelt møte i Eurogruppen
- 25. Uformelt møte i ECOFIN

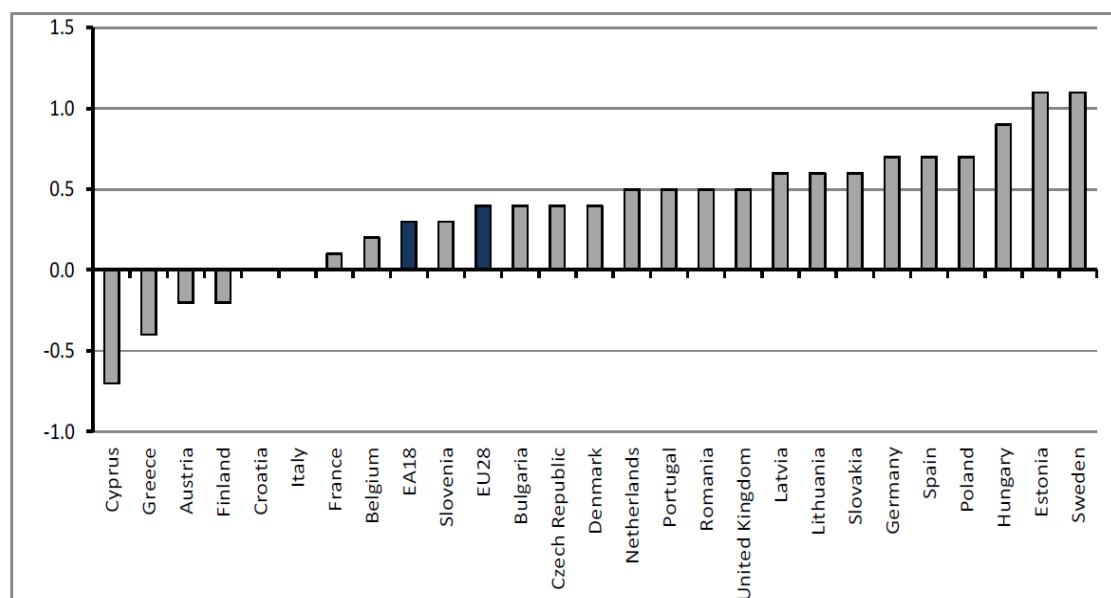
Mai

- 11. Møte i Eurogruppen
- 12. Møte i ECOFIN

Juni

- 18. Møte i Eurogruppen
- 19. Møte i ECOFIN
- 25. -26. Møte i Det europeiske råd

EU28, euro area and Member States' GDP growth rates in the fourth quarter of 2014
% change over the previous quarter

Ireland, Luxembourg and Malta: data not available for the fourth quarter of 2014.

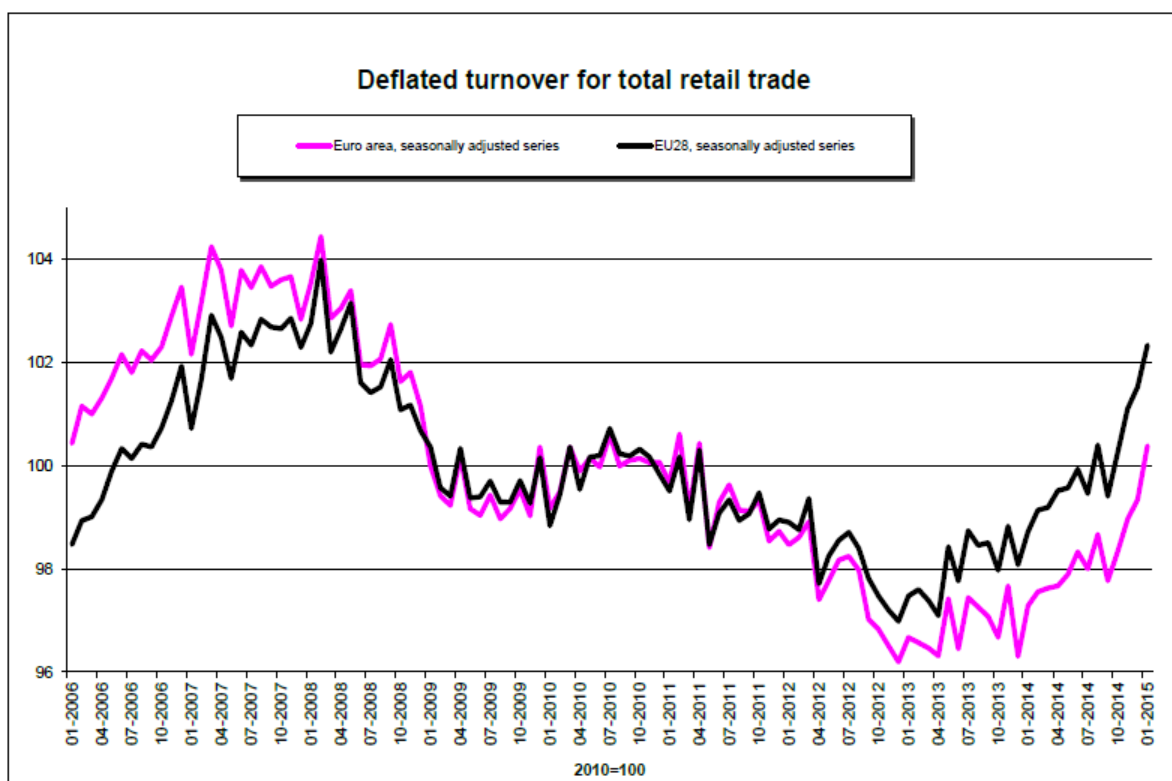
Kilde: Eurostat

Kommisjonenes brede [tillitsindikator](#) (Economic Sentiment Indicator - ESI) for februar viser en økning på 0,4 poeng i EU og 0,7 poeng i euroområdet. Dette er andre måned på rad med bedring, som i all hovedsak kan tilskrives klart mer optimistiske forbrukere. Tillitten i industrien og servicenæringene i euroområdet er stabil.

ESI for EU samlet ligger nå 5 pst. over gjennomsnittet de siste 25 årene, mens den ligger 2 pst. over for euroområdet. Blant de store eurolandene steg tilliten markert (over 2 prosentpoeng) i Frankrike og Italia. Spania registrerte også positiv utvikling, mens ESI falt noe i Tyskland og Nederland. Storbritannia og Polen hadde kun mindre endringer i ESI i februar, mens Sverige registrerte et fall for andre måned på rad.

Detaljhandelen

Fra desember 2014 til januar 2015 steg [detaljhandelen](#) sesongkorrigert med 1,1 pst. i eurorådet. For EU28 var økningen 0,8 pst. Veksten fra samme måned ett år tidligere var hhv. 3,7 pst og 4,0 pst. Detaljhandelen i EU samlet er nå nær nivået før finanskrisen, mens forbrukerne i euroområdet er litt mer tilbakeholdne.

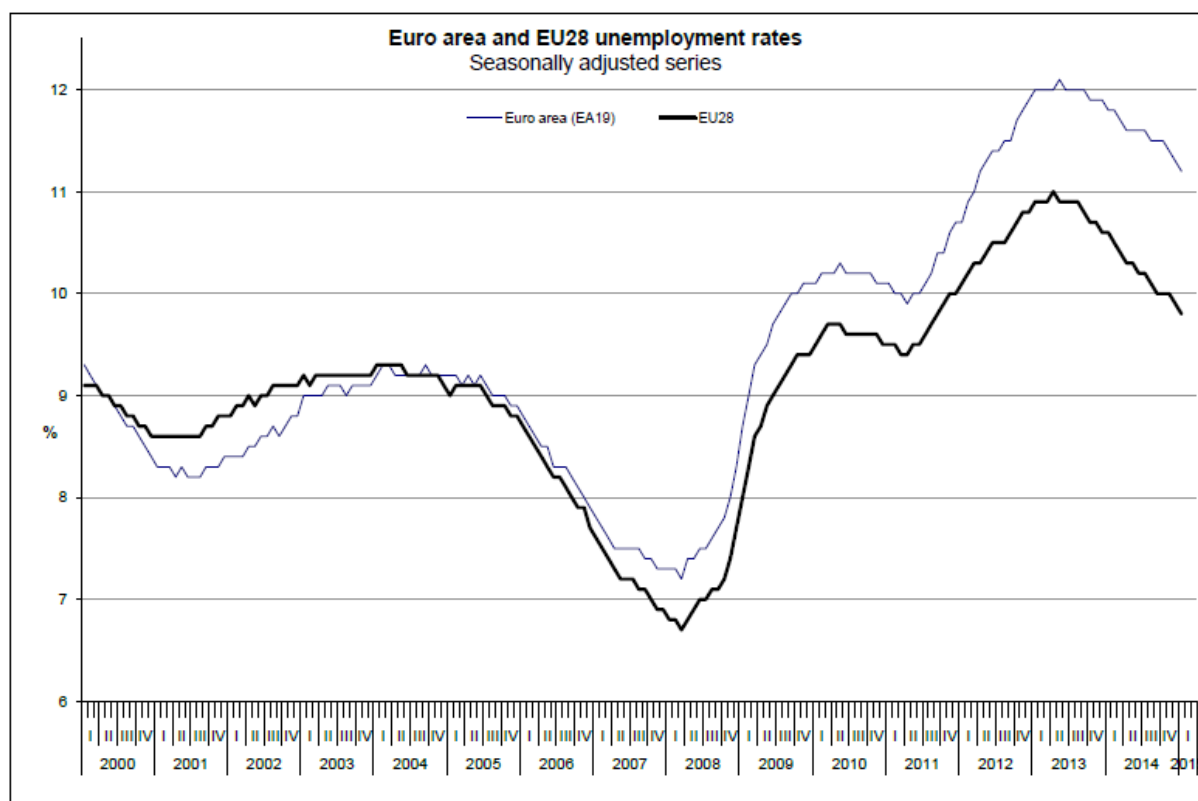

Kilde: Eurostat

Arbeidsledighet

I januar 2015 lå arbeidsledigheten i euroområdet på 11,2 pst. Dette er en nedgang fra 11,3 pst. i desember, og en nedgang fra 11,8 pst. i januar 2014. Ledigheten er nå på det laveste nivået siden april 2012. I EU samlet var arbeidsledigheten på 9,8 pst., ned fra 9,9 pst. i desember, og 10,6 pst. ett år tidligere. Ledigheten er fremdeles lavest i Tyskland og Østerrike med hhv. 4,7 og 4,8 pst. av arbeidsstyrken. Hellas og Spania sliter fremdeles på toppen med hhv. 25,8 (november-tall) og 23,4 pst.

Sammenlignet med situasjonen for ett år siden har arbeidsledigheten falt i 24 land, økt i tre land og holdt seg uendret i ett. Irland, Spania og Estland (desember) har alle hatt en reduksjon på over 2 prosentenheter. Ledigheten har økt mest i Finland og Kypros.

Kilde: Eurostat

Ungdomsledigheten er fortsatt problematisk i de fleste EU-land. I januar 2015 var det registrert 4,9 millioner arbeidsledige under 25 år. Men arbeidsledigheten faller også blant unge. I januar 2015 var ungdomsledigheten på 21,2 pst. Dette er en markant nedgang fra 23,3 pst. i januar 2014. Lavest ligger Tyskland med 7,1 pst., men også Østerrike har ungdomsledighet under 10 pst. Spania og Hellas topper fremdeles statistikken med over 50 pst.

Dersom en i stedet hadde målt ledighet som den delen av ungdomskullet som verken er i arbeid eller under utdanning, den såkalte NEET-raten, som gir et bedre bilde av den faktiske arbeidsledigheten blant ungdom, er nivået langt lavere.

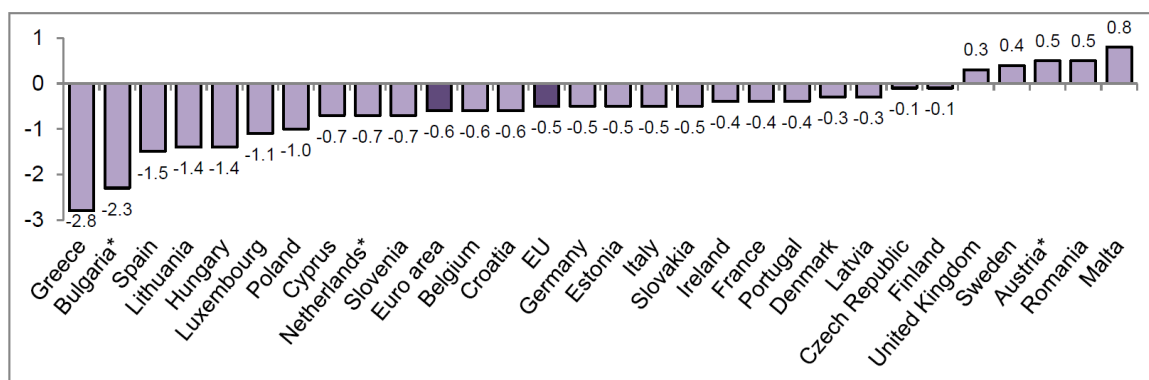
Prisstigning

Eurolandene hadde prisfall på -0,6 pst. i januar fra tilsvarende måned ett år tidligere. Dette er den laveste inflasjonsraten siden juli 2009. Tilsvarende tall for EU var -0,5 pst. Prisfallet skyldes en sterk nedgang i energipriser, som i januar falt med -9,3 pst. Prisstigningen uten energivarer har avtatt fra 0,6 pst. de senere månedene til 0,4 pst. i januar.

Kun Storbritannia, Sverige, Østerrike, Romania og Malta hadde positiv prisvekst. Hellas ligger lavest med et prisfall på 2,8 pst. Se figur nedenfor.

Tidligestimatet for prisstigningen i euroområdet for februar viser -0,3 pst. Det lavere prisfallet enn i januar skyldes at energiprisene steg noe og at konsumprisindeksen utenom energi igjen var tilbake på 0,6 pst.

Annual inflation rates (%) in January 2015, in ascending order

* Data for Bulgaria, the Netherlands and Austria are provisional.

Kilde: Eurostat

Økonomisk politikk - finansministtermøter i EU i februar

Hovedtemaet i finansministrenes møter i februar har vært om den nye regjeringen i Hellas har vilje og evne til å føre en økonomisk politikk som fortsatt gjør det mulig å delta i eurosamarbeidet. Etter betydelig tautrekking i og utenfor tre møter i Brussel samt en avsluttende telefonkonferanse kom Eurogruppen 24.2. til enighet. I telefonkonferansen kom Eurogruppen frem til at den greske regjeringen hadde levert en første liste med reformtiltak som var tilstrekkelig til å anbefale medlemslandene om å forlenge gjeldende økonomiske tilpasningsavtale med inntil fire måneder. Samtlige medlemsland godkjente forlengelsen innen fristen 28.2. Greske myndigheter skal i nært samarbeid med de samarbeidende institusjonene (Kommisjonen, ECB og IMF) konkretisere forslagene med sikte på en positiv statusgjennomgang av programmet innen utgangen av april. Med en klart annen profil i den økonomiske politikken enn den foregående regjeringen, som inngikk gjeldende avtale, er det grunn til å vente at dette kan by på betydelige utfordringer.

Christine Lagarde, Pierre Moscovici, Jeroen Dijsselbloem og Klaus Regling etter Eurogruppemøtet 16. februar Foto: European Council, 2015

Eurogruppens møter

Eurogruppen har hatt tre møter og en telefonkonferanse i løpet av to uker for å finne en løsning på situasjonen som har oppstått etter at den nye greske regjeringen har krevd gjeldsforhandlinger og et nytt økonomisk tilpasningsprogram med helt andre betingelser enn i det eksisterende.

Det har hastet med å komme til enighet om betingelsene for en eventuell midlertidig forlengelse av gjeldende program med EU, som utløp 28. februar 2015¹. Før dette tidspunktet måtte avtalen godkjennes i samtlige euroland, herunder med vedtak i nasjonalforsamlingen i enkelte land.

¹ IMF's avtale med Hellas løper til mars 2016.

Eurogruppens arbeid for å finne en løsning begynte med et ekstraordinært møte 11.2. med Hellas som eneste tema. Den nye greske finansministeren, Varoufakis, la frem regjeringens planer og ambisjoner. Møtet varte i syv timer uten at man kom til enighet. Man kom ikke en gang overens om en plan for det videre arbeidet. Eurogruppens formann Dijsselbloem uttrykte etter møtet at diskusjonen hadde vært intens, og man hadde gjort fremskritt, men ikke nok til å komme til enighet.

Dijsselbloem orienterte om utfallet av drøftingene i EUs uformelle toppmøte 12.2., men det ble som ventet ingen substansdiskusjon. I et bilateralt møte samme dag ble han enig med den greske statsministeren, Tsipras, om en teknisk gjennomgang av den greske regjeringens krav vurdert mot gjeldende avtale (MoU) som en forberedelse til videre forhandlinger.

Hellas ble naturlig nok også hovedtema for Eurogruppens ordinære møte 16.2. Det ble konstatert at de tekniske avklaringene i helgen mellom Kommisjonen, ECB og IMF (heretter også omtalt som «institusjonene» etter at terminologien «troika» ikke lenger brukes etter krav fra den nye greske regjeringen) på den ene siden og Hellas på den andre siden viste at avstanden fortsatt var for stor. Det hadde ikke vært mulig å identifisere hvilke reformer i gjeldende avtale som den nye regjeringene kunne gå med på.

I møtet avviste Eurogruppen et kompromissforslag fra kommissær Moscovici om at Hellas skal stå ved gjeldsforpliktelsene, men få betydelig fleksibilitet ved gjennomføring av reformer. Eurogruppen slo fast etter et relativt kort møte at neste skritt må tas av greske myndigheter, som må bestemme seg for om de vil søke om forlengelse av eksisterende program eller forberede seg på å forlate eurosamarbeidet. Det ble vist til fleksibiliteten som ligger innebakt i denne type programmer (bytte reformtiltak med samme økonomiske virkning), men forutsatte samtidig at utgangspunktet er at Hellas skal stå ved sine inngåtte forpliktelser. Dette ble avvist av den greske finansministeren.

Eurogruppens neste ekstraordinære møte ble holdt 20.2. etter at den greske finansministeren likevel hadde søkt om forlengelse av gjeldende program. Vurderingen før møtet, målbåret av Tysklands finansminister Schäuble, var at det greske tilbudet var for lite forpliktende mht. reformer og budsjettkonsolidering.

Under pressekonferansen etter møtet gjennomgikk formann Dijsselbloem hovedpunktene i Eurogruppens uttalelse:

- Gjeldende program forlenges med inntil fire måneder basert på greske myndigheters løfter om at 1) Hellas forplikter seg til å stå ved sine gjeldsforpliktelser, 2) gjennomføre omfattende strukturreformer og samtidig avstå fra ensidige tiltak som vil ha negativ virkning på budsjettet, den økonomiske veksten eller den finansielle stabiliteten i tråd med institusjonenes vurderinger, og 3) å sikre primæroverskudd (dvs. før rentebetaling) på statsbudsjettet eller ved annen finansiering som trengs for å gjøre gjelden bærekraftig i tråd med Eurogruppens avtale fra november 2012. På sin side skal institusjonene vurdere kravet til primærbalanse i år i lys av den økonomiske situasjonen.
- Eurogruppen avviste Hellas' anmodning om at EFSFs (eurolandenes midlertidige utlånsmekanisme for kriselån til medlemsland) gjenstående 10,9 milliarder euro fortsatt skal være tilgjengelige i det greske stabilitetsfondet (HSFS) for rekapitalisering av greske banker. Fondet skal være tilgjengelig for sitt formål i nye fire måneder, men beslutningen om bruk skal fattes av EFSF.
- Utbetaling av resterende lån på 7,2 milliarder i gjeldende program forutsetter at de tre samarbeidende institusjonene (IMF, Kommisjonen og ECB) anser vilkårene i avtalen som oppfylt. Den greske søknaden om programforlengelse har som formål å få til en vellykket

statusgjennomgang med utgangspunkt i betingelsene i gjeldende avtale, men med mulighet for å nytte fleksibiliteten som finnes i avtalen. Institusjonene og greske myndigheter har fått frist til utgangen av april med å ferdigstille gjennomgangen slik at evt. utbetaling av restbeløpet kan finne sted.

For å få en pekepinn på den greske regjeringens evne og vilje til å overholde landets forpliktelser ble det vedtatt at den skulle presentere en første liste med tiltak i løpet av mandag 23.2. Institusjonene skulle deretter raskt gi sine første vurderinger av om tiltakene er tilstrekkelig omfattende som grunnlag for en vellykket ferdigstilling av programmet. Ved en negativ vurdering ville Eurogruppen holdt et siste krisemøte i Brussel tirsdag 24.2. før tidsfristen for forlengelse utløper senere denne uken.

Eurogruppens uttalelse fra møtet [ligger her](#).

Etter en foreløpig vurdering fra de samarbeidende institusjonene om at den første tiltakslisten fra den greske finansministeren var tilstrekkelig omfattende i denne omgang (valid starting point), diskuterte Eurogruppen saken i et [telefonmøte 24.2](#). Eurogruppen var på grunnlag av institusjonenes vurdering enig om å anbefale medlemslandene om å vedta forlengelse av gjeldende program med inntil fire måneder innen utgangen av februar.

Brevet fra finansminister Varoufakis til formann Dijsselbloem [ligger her](#).

Eurogruppen ba i den korte uttalelsen etter telefonmøtet om at greske myndigheter videreutvikler og bygger ut listen med reformtiltak med utgangspunkt i eksisterende program og i nært samarbeid med institusjonene for å få til en rask og vellykket ferdigstilling av den neste statusgjennomgangen innen utgangen av april slik at resterende beløp på 7,2 milliarder euro under gjeldende program kan utbetales.

Den greske finansministeren, Yanis Varoufakis, etter Eurogruppemøtet 16. februar. Foto: European Council, 2015

Kommentarer

Selv om Eurogruppen har gitt sin foreløpige godkjenning, er det fortsatt langt frem til et endelig vedtak om at Hellas oppfyller forpliktelsene for å få finansiering. Det første hinderet er vedtak om forlengelse av gjeldende program i samtlige euroland innen 28.2. I brevene fra IMF og ECB til Eurogruppens formann Dijsselbloem uttrykte institusjonene - samtidig med klarsignalet om den foreløpige listen - seg meget avventende til om Hellas kan oppfylle nødvendige reformkrav innen utgangen av april. IMF er særlig skeptisk. Begge peker på at den foreløpige listen avviker på viktige områder klart fra gjeldende avtale (MoU). I den videre konkretiseringen må greske myndigheter gi anslag over virkningene på statsbudsjettet, den økonomiske veksten og den finansielle stabiliteten av de nye forslagene. Institusjonene ser positivt på forpliktelsene til å bekjempe korrupsjon og skattesvindler. På områder der det har vært betydelig uenighet mellom den nye greske regjeringen og institusjonene, som moms-, pensjons- og arbeidsmarkedsreformer, er formuleringene langt vagere.

Forhandlingene mellom Eurogruppen/eurofinansministrene og den greske regjeringen har vært preget av klare fronter og lite tillit. I en tidlig fase var flere av de tidligere kriselandene, som selv har måttet gjennomføre tøffe tiltak, ivrige talsland for at Hellas ikke skulle slippe billig unna. Slovakia har også gått meget hardt ut mot at eget lands fattige folk skal gi gjeldslette for å finansiere økte pensjoner og minstelønn i et annet land. I den senere tiden har igjen Tyskland og finansminister Schäuble vært den klareste talsmannen på vegne av andre euroland. Han har uttrykt sterk tvil om Hellas er villig til å gjennomføre nødvendige reformer for å få landet på fote igjen, betjene og bygge ned statsgjelden og dermed kunne delta i et forpliktende eurosamarbeid. Schäuble har også uttalt at ettergivelse overfor Hellas vil føre til stans i reformbestrebelsene i Europa.

Samtidig har det vært brukt sterke ord fra greske regjeringsmedlemmer og andre regjeringstalsmenn om kravene fra Eurogruppen. Eksempelvis ble kravet om forlengelse av gjeldende program etter Eurogruppens møte 16.2. omtalt som absurd og som å ha «en pistol mot hodet». Retorikken fra regjeringshold er gradvis blitt dempet ned, men opprettholdes fra venstresiden i statsministerens og finansministerens parti, Syriza. Dette reflekterer den interne striden som har oppstått i partiet etter hvert som den greske regjeringen har måttet gi etter for krav fra Eurogruppen.

Det er den senere tiden blitt stadig klarere at den greske staten trenger lån langt raskere enn regjeringen har gitt uttrykk for. Dette kan ha bidratt til at den har måttet gå med på forlengelse av gjeldende program og med de samme tre (IMF, Kommisjonen og ECB) institusjonene til å overvåke gjennomføringen av programmet og gi klarsignal til utbetaling. Den viktigste reelle konsesjonen som ble gitt til Hellas er at kravet om et overskudd på primærbalansen på 4,5 pst. av BNP (overskudd på statsbudsjettet når en ser bort fra rentebetalinger) er redusert.

«Haukene» i eurosamarbeidet har nå en klart sterkere forhandlingsposisjon overfor greske myndigheter enn i 2012 da eurokrisen var på sitt verste og med betydelig fare for ringvirkninger til andre kriseland. Det antas at virkningene av at Hellas forlater euroområdet (grexit) nå vil bli langt mindre.

Dijsselbloem og Varoufakis etter Eurogruppemøtet 16 februar.
Foto: European Council, 2015

Et tegn på at frykten for krisespredning er liten, er at rentene på statsobligasjonene i de tidligere kriselandene Spania, Portugal og Irland, samt Italia har vært meget stabile i perioden med en uavklart situasjon i Hellas.

Som en følge av redusert tillit til at den nye greske regjeringen vil oppfylle forpliktelsene i gjeldende økonomiske tilpasningsprogram, har ECB strammet inn vilkårene. Bankens styre vedtok 4.2. at den ikke lenger aksepterer greske statsobligasjoner som sikkerhet i sine markedsoperasjoner. Styret innvilget samtidig en anmodning fra den greske sentralbanken om ytterligere midler til greske banker gjennom krisemekanismen ELA (Emergency Liquidity Assistance). Disse lånene er dyrere, risikoen bæres av den greske sentralbanken og større utlån må godkjennes av hovedstyret i ECB. Tillatelsen er gitt for en begrenset periode av gangen, og lånerammen er satt lavere enn den greske sentralbanken har bedt om.

Representanter for ECB har uttalt at dersom forutsetningene for forlengelse av tilpasningsprogrammet oppfylles, vil begrensningene i bruken av statsobligasjoner som sikkerhet for lån i sentralbanken kunne oppheves. ECB vil avvente beslutning om dette til det er større sikkerhet for at programmet blir vellykket.

Et annet tiltak som tyder på manglende tillit til den nye greske regjeringens gjennomføringsvilje og -evne er at beslutninger om nye utbetalinger fra fondet for rekapitalisering av greske banker tilbakeføres til EFSF.

Aten-børsen har hatt betydelige fall og obligasjonsrentene har steget markert i perioden med frykt for grexit og mislighold av statsgjeld. Innskudd i greske banker er redusert med om lag 20 milliarder euro siden november i fjor. Statsobligasjonene falt markert og aksjebørsen, særlig bankaksjer, fikk en kraftig opptur da det gikk i retning av at Eurogruppen ville godkjenne den greske regjeringens første liste med reformtiltak.

Andre saker som ble diskutert i Eurogruppens ordinære møte 16.2. var:

- Eurogruppen støttet Portugals ønske om å refinansiere IMF-lån med billigere lån i dagens obligasjonsmarked. Saken behandles også i ECOFIN før den avgjøres i medlemsstatene. Under pressekonferansen etter møtet pekte Dijsselbloem på at Portugal med dette vil tjene et betydelig beløp og dermed bedre gjeldens bærekraft. Som Irland allerede har vist, er Portugal et nytt godt eksempel på at land kommer raskt på fote igjen etter et vellykket økonomisk tilpasningsprogram.
- Under statusgjennomgangen av programmet for Kypros ble det pekt på at det viktigste hinderet for fremskritt fortsatt er knyttet til lovverket om tvangsinn drivelse. Den store porteføljen av ubetjente lån i bankenes balanser hindrer normale utlån for å finansiere økonomisk vekst. Myndighetene ble sterkt oppfordret til å få på plass et rammeverk for tvangsinn drivelse for å få programmet tilbake på sporet.

ECOFIN 17.2.2015

Hovedsaken under ECOFIN-møtet var igjen Juncker-pakken for økte investeringer, men også Kommisjonens rapporter som ledd i det europeiske semesteret og saker om EUs budsjett ble drøftet. Pressemeldingen fra møtet ligger [her](#).

Juncker-pakken for økte investeringer

Hovedelementene i Juncker-pakken for å øke investeringene i EU med minst 315 milliarder euro er:

- Mobilisere finansiering for investeringer uten å ta opp ny offentlig gjeld gjennom etableringen av et nytt investeringsfond (European Fund for Strategic Investments – EFSI).
- Støtte investeringsprosjekter innen nøkkelområder som infrastruktur, utdanning, forskning og innovasjon, samt små og mellomstore bedrifter (SMB).
- Et ambisiøst reformarbeid for å gjøre Europa mer attraktivt for investeringer, herunder fjerne regulatoriske flaskehalser.

En mer omfattende omtale av Juncker-planen er gitt i [Økonominytt for november 2014](#). Et sammendrag av Kommisjonens forslag til forordning om pakken av 13.1. og diskusjonen i Ecofin-møtet 27.1. finnes i [Økonominytt for februar 2015](#).

Under Ecofin-møtet konstaterte formann Reirs at det etter diskusjonen i ECOFIN i januar og påfølgende arbeid på embetsnivå var bred enighet om 1) evaluering av planen etter at den har vært i drift i noen få år, herunder om EFSI skal bli et permanent instrument, 2) Kommisjonens forslag til fristilling av budsjettmidler fra EU-budsjettet, 3) at styringsstrukturen skal være enkel, og 4) at EFSI skal etableres i Den europeiske investeringsbanken (EIB) basert på en avtale med Kommisjonen.

Den latviske finansministeren, Janis Reirs, under ECOFIN-møtet 17. februar. Foto: European Council, 2015

De fleste medlemslandene tok ordet i diskusjonen (som kunne følges på nettet) og gjentok i stor grad synspunkter fremført under ECOFIN-møtet i januar.

Flere land med Nederland og Tyskland i spissen gikk imot Kommisjonens forslag om at innskytere av kapital i EFSI skal få styreplass og stemmerett. Det ble vist til at alle EU-land er med i styret for EIB. Andre land, som Polen, støttet Kommisjonens forslag. En del sentral-europeiske land tok til orde for geografisk spredning selv om utgangspunktet bør være at prosjekter velges ut fra objektive kriterier.

EIB-president Hoyer opplyste at bankens styre samme dag hadde godkjent forskuttering av finansieringsordninger for små og mellomstore bedrifter med 4,5 milliarder euro fra mai.

Selv om det er en del utestående spørsmål, regnet formann Reirs med at ECOFIN kunne vedta en felles holdning til Kommisjonens forslag til forordning i mars for forhandlingene med Europaparlamentet. Målet er å fatte de nødvendige vedtak i juni/juli og starte den operasjonelle virksomheten kort tid deretter (Dombrovskis nevnte september på pressekonferansen).

Kommentar:

Mange finansministres motstand mot å la medlemsland få styreplass skyldes frykten for politisering av investeringsplanen som kan hindre at objektive kriterier (avkastning, bærekraft og merverdi for EU) blir lagt til grunn for prosjektvalg. Ønsket om ikke å ha private investorer eller tredjelands pensjonsfond/investeringsfond (Sovereign Wealth Funds) og private investorer få styreplass er blant annet frykten for industrispionasje.

Dersom Kommisjonens «gulrot» med styreplass og stemmerett i EFSI skulle falle bort, vil nok en større andel av innskudd fra medlemsland (ofte gjennom nasjonale utviklingsbanker mv.) og andre aktører delta i ulike investeringsplattformer eller direkte i prosjekter.

Det europeiske semesteret

Som en sentral del av arbeidet med å samordne EU-landenes økonomiske politikk, budsjettpolitikk og reformer ble det europeiske semesteret etablert gjennom en rekke lovgivningsrunder (six-pack, two-pack og Treaty on Stability, Coordination and Governance) fra 2010.

Det europeiske semesteret for 2015 ble satt i gang 28. november ved at Kommisjonen la frem rapportene **den årlige vekstundersøkelsen** (Annual Growth Survey) og **varslingsrapporten om mulige makroubalanser** (Alert Mechanism Report). Samme dag offentliggjorde Eurostat indikatorene som danner grunnlaget for å identifisere makroøkonomiske ubalanser på et tidlig tidspunkt. En rapport om arbeidsmarkedet er også en del av semesterpakken.

ECOFIN vedtok rådskonklusjoner om den årlige vekstundersøkelsen og varslingsrapporten om makroubalanser basert på et utkast fra Den økonomiske og finansielle komiteen (EFC).

Rådskonklusjonene støtter i all hovedsak opp under Kommisjonens rapporter, som er omtalt i [Økonominytt for november 2014](#).

Kommisjonen har tidligere annonsert at den fra og med i år vil samle alle analysene om den økonomiske politikken i 28 landrapporter og en rapport om euroområdet. Kommisjonens landrapporter legges frem i slutten av februar, slik at medlemslandene får god tid til å studere innholdet før neste ECOFIN og EU-toppmøtet i slutten av mars. Formålet er å forbedre «semesterprosessen» ved å gi mer tid for medlemslandene til å gjennomgå Kommisjonens analyser og få økt eierskap til de endelige landspesifikke anbefalingene.

Kommentar

Vi kan merke oss at ECOFIN i denne omgangen «noterer seg» at Kommisjonen i en meddelelse av 13.1. omtaler at den vil anvende Stabilitets- og vekstpakten mer fleksibelt ved gjennomføring av strukturreformer og deltakelse i investeringsplanen på 315 milliarder euro for å bidra til økonomisk vekst og sysselsetting, samt bedre reflektere den sykliske situasjonen i enkeltland. I rådskonklusjonen understrekes behovet for å opprettholde troverdighet og effektivitet i gjennomføringen av

Stabilitets- og vekstpakten. Som tidligere omtalt, ytret en del finansministre skepsis til meddelelsen under ECOFINs januarmøte. Saken drøftes videre i mars.

Revisjonsrettens rapport for EUs budsjett for 2013

Revisjonsretten gir (for syvende år på rad) en positiv erklæring mht. regnskapenes korrekthet ved at regnskapet i all hovedsak gir et riktig bilde av EUs finansielle stilling og av resultatene av transaksjoner og pengestrømmer. Den positive generelle erklæringen dempes imidlertid av at det innen mange budsjettkategorier er flere feil enn det som anses akseptabelt (2 pst.). Dette gjelder særlig innen politikkområder hvor budsjettansvaret er delt mellom medlemsland og Kommisjonen, som f.eks. regionalpolitikk, transport og energi (ofte brudd på innkjøps- eller statsstøttereguleringene) og landbrukspolitikken (feil i antall dyr eller areal). Anslått samlet feilprosent er 4,7. Dette er en svak nedgang fra året før, men klart høyere enn for regnskapsårene 2009-11.

Under diskusjonen uttrykte noen land at feilprosenten er klart for høy og understreket at medlemsland fullt ut må ta ansvaret for effektive kontrollmekanismer ved bruk av EU-fond på nasjonalt nivå. Mot Sveriges, Nederlands og Storbritannias stemmer vedtok ECOFIN å anbefale at Europaparlamentet gir Kommisjonen ansvarsfrihet for gjennomføringen av budsjettet for 2013.

Retningslinjer for forhandlingene om EUs budsjett for 2016

ECOFIN vedtok rådskonklusjoner om prioriteringene som grunnlag for formannskapets budsjettforhandlinger med Europaparlamentet.

ECOFIN fremhever behovet for å opprettholde budsjett disiplin i og med at budsjettene fortsatt er stramme i medlemslandene. Fordeling av ressurser til aktiviteter som bidrar til investeringer og økonomisk vekst må prioriteres.

Kommisjonen ble samtidig bedt om å overvåke utviklingen i utestående forpliktelser på budsjettet. Beløpet er fortsatt høyt til tross for en reduksjon fra 222 milliarder euro ved utgangen av 2013 til 189 milliarder euro ved siste årsskiftet.

ECOFIN vedtok i prinsippet å flytte 21,1 milliarder euro i ubrukte budsjettmidler (forpliktelsesbevilgninger) i 2014 til senere år i EUs langtidsbudsjett (MFF) som følge av at en rekke EU-programmer ikke rakk å bli vedtatt i fjor.

Høynivågruppen for EUs egne inntekter

Som en del av avtalen om MFF for 2014-20 fikk Europaparlamentet gjennomslag for å etablere en høynivågruppe som skal komme med forbedringer i dagens inntektssystem.

Tidligere kommissær og italiensk statsminister Mario Monti, som leder høynivågruppen presenterte gruppens første rapport for ECOFIN. Rapporten gjennomgår dagens inntektssystem og tidligere reformforslag. I tillegg har den listet opp kriteriene som gruppen vil søke å oppfylle i sitt forslag til nytt system, herunder blant annet rettferdig byrdefordeling, effektivitet, EU-merverdi, legitimitet, subsidiaritetsprinsippet og stabilitet. Høynivågruppen vil presentere sine forslag til revisjon av EUs inntektssystem i løpet av 2015/16. Deretter skal forslagene drøftes i en konferanse for nasjonale parlamenter i 2016. Kommisjonen vil på grunnlag av denne konferansen avgjøre om den vil fremme forslag om revisjon av inntektssystemet i 2018 med virkning for neste langtidsbudsjett.

ECOFIN tok redegjørelsen fra Monti til etterretning.

Finansielle tjenester - krav til ansvarlig kapital

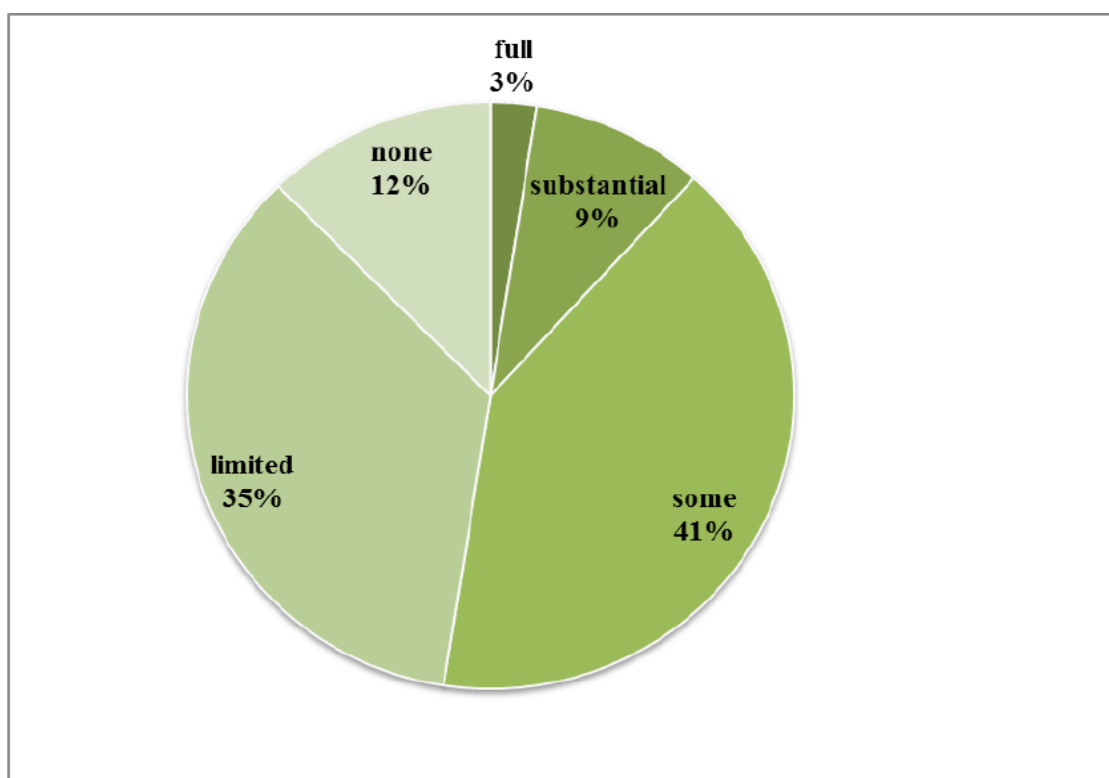
ECOFIN vedtok som sak uten diskusjon at en ikke har innvendinger mot Kommisjonens forordning om tekniske standarder om krav til ansvarlig kapital som utfylling av kapitalkravforordningen (CRR).

Økonomisk politikk - det europeiske semesteret

Kommisjonen la 25. februar frem oppfølgingsdokumenter som ledd i det årlige europeiske semesteret for samordning av den økonomiske politikken. Disse bygger på den årlige vekstundersøkelsen (Annual Growth Survey) og varslingsmekanismen for makroøkonomiske ubalanser, som ble presentert i november. Dokumentpakken inneholder denne gangen såkalte landrapporter med brede analyser av hvert enkelt land og en særskilt rapport for euroområdet. Rapportene gjennomgår et bredt spekter av strukturindikatorer og ubalanser i offentlige finanser og på makronivå. Landrapportene er det analytiske grunnlaget for de landspesifikke anbefalingene som Kommisjonen skal presentere i mai. Endringen i formatet og presentasjon av analysene tre måneder tidligere enn før muliggjør en mer omfattende diskusjon internt i medlemslandene samt mellom medlemsland og Kommisjonen for å øke medlemslandenes eierskap til de endelige anbefalingene.

Kommisjonen legger stor vekt på tiltak for å styrke den økonomiske veksten og sysselsettingen, Dette skal gjøres ved å øke investeringene, styrke arbeidet med strukturreformer og fortsette arbeidet med å konsolidere offentlige finanser på en vekstvennlig måte i tråd med Kommisjonens meddelelse i januar om økt fleksibilitet i anvendelsen av Stabilitets- og vekstpakten.

Som en del av dokumentpakken har Kommisjonen også vurdert oppfølgingen av fjorårets landspesifikke anbefalinger, som ble vedtatt i juli 2014. Generelt har gjennomføringen av anbefalingene vært lav i medlemslandene, jf. figuren nedenfor.

Kilde: Kommisjonen

Kommisjonens pakke for denne runden av det europeiske semesteret inneholder også en anbefaling om å gi Frankrike ytterligere to år med å bringe underskuddet under 3 pst. av BNP samt vurderinger om budsjettutviklingen i andre land under observasjon. I tillegg presenterer Kommisjonen dybdeanalyser av og anbefalinger til 16 medlemsland om å korrigere makroøkonomiske ubalanser. Problemstillingene knyttet til underskudd og makroubalanser omtales nærmere nedenfor.

Budsjettunderskudd i medlemsland under særlig oppfølging

Som omtalt i tidligere Økonominytt, oppfylte ikke Frankrike, Italia og Belgia budsjettkravene i Stabilitets- og vekstpakten ved vurderingen i november 2014 selv etter at budsjettene hadde blitt justert etter press fra Kommisjonen. Kommisjonen utsatte vurderingen om eventuelle sanksjoner i tre måneder for å få bedre oversikt over det faktiske budsjettunderskuddet i 2014, ferdigstillingen av budsjettbehandlingen for 2015 og planlagte reformer.

Frankrike er underlagt underskuddprosedyren og har i en årrekke brutt kravene i Stabilitets- og vekstpakten. Belgia og Italia er ikke i underskuddprosedyre, men Kommisjonen anbefaler sterkere budsjettkonsolidering og reformtiltak for å kunne håndtere meget høy statsgjeld.

Europakommisjonen presenterte 25. februar sine konklusjoner for de tre landene og Finland.

For **Frankrike** fremmer Kommisjonen en anbefaling til Rådet om to ekstra år – til 2017 - med å bringe budsjettunderskuddet under Stabilitets- og vekstpaktens grense på 3 pst. av BNP. Dette foreslås gjort ved reduksjon av det strukturelle budsjettunderskuddet (renset for konjunktur og engangsfaktorer) med 0,5 pst. av BNP i 2015, 0,8 pst. i 2016 og 0,9 pst. i 2017. For årets budsjett innebærer dette at budsjettet må styrkes med ytterligere 0,2 pst. av BNP sammenlignet med det vedtatte budsjettet. De neste to årene må Frankrike bedre den strukturelle budsjettbalansen svarende til hhv. 1,2 og 1,3 pst. av BNP sammenlignet med det som ligger inne i Kommisjonens siste prognose.

En viktig begrunnelse for å gi Frankrike en ny forlengelse med å bringe budsjettet under terskelverdien i Stabilitets- og vekstpakten er at landet har gjennomført betydelige diskresjonære innsparinger om lag i tråd med vedtatte underskuddprosedyrer, men lavere vekst og særlig lavere inflasjon har virket i motsatt retning. Skatteinntektene, som er overslagsbevilgninger, påvirkes direkte av lavere inflasjon, mens statsbudsjettets utgiftsside ofte vedtas som nominelle beløp. Uten justering i lys av lavere prisstigning enn lagt til grunn, vil en dermed få større underskudd enn opprinnelig budsjettet. Budsjettunderskuddet har økt fra 4,1 pst. av BNP i 2013 til 4,3 pst. i 2014, og offentlig gjeld har nådd 95 pst. av BNP og er økende.

Kommisjonen begrunner også fristforlengelsen med at Frankrike siden 2013 har vedtatt og planlagt strukturreformer som forventes å bidra til økt vekstpotensial og langsiktig bedring av budsjettbalansen. Denne vektleggingen gjøres med utgangspunkt i Kommisjonens meddelelse i januar 2015 om en mer fleksibel anvendelse av Stabilitets- og vekstpakten.

I anbefalingen fra Kommisjonen er det - i tråd med Stabilitets- og vekstpakten - lagt opp til tett løpende oppfølging av Rådets vedtak. Frankrike skal innen 10. juni ha vedtatt de nødvendige tiltakene i 2015-budsjettet. Samtidig skal det rapporteres i detalj om disse og hovedelementene i budsjettkonsolideringen for 2016 og 2017. Deretter skal franske myndigheter legge frem detaljerte rapporter hvert halvår om oppfølgingen av vedtatte tiltak og budsjettplanene fremover. Et annet vilkår er at Frankrike strengt skal oppfylle annonserte reformplaner. Dersom ikke ECOFINs vedtak følges opp, kan Kommisjonen når som helst fremme anbefaling overfor ECOFIN om sanksjoner. Ved slike vurderinger vil Kommisjonen også legge vekt på om Frankrike gjennomfører et ambisiøst reformprogram.

Stabilitets- og vekstpakten gir normal medlemsland ett år til å få underskuddet under 3 pst. igjen. Kommisjonen mener dette vil være for krevende og bidra for sterkt negativt til BNP-utviklingen i dagens svake økonomiske situasjon.

ECOFIN legger opp til å behandle anbefalingen om forlengelsen av underskuddprosedyren for Frankrike 10. mars.

Kommentarer

Ifølge media var det uenighet i Kommisjonskollegiet om å gi Frankrike to ekstra år for å få budsjettunderskuddet under 3 pst. av BNP. Visepresident Dombrovskis og den tyske kommissæren ønsket et tøffere vedtak enn det som ble fattet. Flere medlemsland har av samme grunn kritisert Kommisjonens vurderinger. Det er likevel grunn til å anta at ECOFIN vedtar anbefalingen om to ekstra år ettersom det kreves kvalifisert flertall for å avvise den. Frankrike ønsket opprinnelig å ha tre år på seg til å bringe underskuddet under 3 pst. av BNP for å unngå for sterk innstramming forut for presidentvalget i 2017.

Hvis ikke Frankrike holder fristene som er satt opp for å vedta budsjettkutt og reformer, vil spørsmålet om sanksjoner (bøter) komme opp igjen. President Hollande har uttalt at man vil redusere budsjettunderskuddet med 4 milliarder euro ekstra i år for å oppfylle «kravet fra Brussel».

Pierre Moscovici møter Frankrikes finansminister Michel Sapin, sammen med finansministrene Jeorg Schelling fra Østerrike og Pierre Gramegna fra Luxembourg, under Eurogruppemøtet 20. februar. Foto: European Council, 2015

Italias problem er svært høy statsgjeld, som utgjorde 132 pst. av BNP i 2014. Kommisjonen har i vinterprognosen anslått at den vil øke også i år før den begynner å avta igjen fra neste år. Landet vurderes i utgangspunktet ikke å ha oppfylt Stabilitets- og vekstpaktens bestemmelse om gjeldsreduksjon i land med gjeld på over 60 pst. av BNP. Italia har imidlertid hatt negativ vekst og meget lav inflasjon, som har gitt en negativ gjeldsdynamikk (lav prisstigning gir høy realrente, og rentene på statsobligasjonene blir bare gradvis lavere etter hvert som nye lån tas opp til lavere rente). Kommisjonen vurderer at en styrking av budsjettet i 2015 for å oppfylle Stabilitets- og vekstpaktens krav for perioden 2013-15, vil forsterke de deflatoriske tendensene i land og dermed ikke bidra til å få gjeldsutviklingen på rett vei. I tillegg har den italienske regjeringen vedtatt et ambisiøst reformprogram, som på sikt vil bidra til økt vekst og redusert offentlig gjeld som andel av BNP. Kommisjonen konkluderer på dette grunnlag med at Italia oppfyller gjeldskriteriet i Stabilitets- og vekstpakten.

Foreløpige anslag viser at Italia tangerte Stabilitets- og vekstpaktens terskelverdi for budsjettunderskudd i 2014 før dette faller gradvis til 2,0 pst. av BNP i 2016 under forutsetningen om uendret politikk.

Foreløpige anslag viser at **Belgia** har overskredet underskuddkriteriet i Stabilitets- og vekstpakten i 2014. Kommisjonen vurderer dette som et kortvarig, mindre avvik, som skyldes spesielle forhold i Stabilitets- og vekstpaktens forstand. Hovedårsaken til overskridelsen er statistisk omlegging (ESA 2010) så sent i 2014 at det ikke var mulig å gjennomføre innsparing på andre områder. Underskuddet ventes å falle til godt under referanseverdien i år og neste år. Kommisjonen anser dermed at Belgia oppfyller underskuddkravet i Stabilitets- og vekstpakten.

Belgias hovedutfordring er den høye og økende offentlige gjelden, som har nådd 106 pst. av BNP. Landet vurderes i utgangspunktet ikke å ha oppfylt Stabilitets- og vekstpaktens bestemmelse om gjeldsreduksjon i land med gjeld på over 60 pst. av BNP. Kommisjonen vurderer imidlertid at Belgia oppfyller gjeldskriteriet pga. at landet er i rute til å nå det mellomlangsiktige målet om budsjettbalanse. Det legges også vekt på at den svake økonomiske utviklingen og lave inflasjonen har gjort det særlig vanskelig å oppfylle gjeldsregelen. I tillegg ventes forpliktelsene til å gjennomføre et ambisiøst program for vekstfremmende strukture reformer å bidra til gjeldsreduksjon på sikt.

Kommisjonen har også utarbeidet en egen rapport om **Finland**. Landet overholder underskuddsreglene, men den offentlige gjelden ventes å nå opp i 61,2 pst. av BNP i 2015. Kommisjonen vurderer at Finland ikke bryter Stabilitets- og vekstpaktens gjeldsregel fordi landet har utestående beløp i finansielle støtteprogrammer til andre euroland svarende til 2,9 pst. av BNP i 2015. Justert for dette, holder Finland seg fortsatt under gjeldskriteriet på 60 pst. av BNP.

Makroøkonomiske ubalanser

Basert på varslingsrapporten om makroøkonomiske ubalanser fra november har Kommisjonen gjennomført omfattende analyser for 16 land, som ble presentert 25.2. sammen med det øvrige semester materialet.

Sammenlignet med fjorårets analyse har Kommisjonen trappet opp overvåkingen av Frankrike og Bulgaria. Disse landene er sammen med Italia, Portugal og Kroatia kategorisert som land med «uforsvarlig store ubalanser, som krever besluttosom handling og spesiell overvåking» (nivå 5 av 6). For Slovenia, som var i samme kategori i fjor, er ubalansene nå vurdert som mindre. Særlig gjelder dette eksterne ubalanser.

Frankrikes makroøkonomiske ubalanser vurderes som mest alvorlige, både som følge av ubalansenes art og smittefaren til andre euroland som følge av økonomiens størrelse. Risikoen er særlig knyttet til forverringen av konkurranseevnen og den høye og økende gjelden, særlig i offentlig sektor. Franske myndigheter har ikke gjennomført nødvendige reformtiltak. Med utgangspunkt i Frankrikes nasjonale reformprogram (en del av det europeiske semesteret, som legges frem i april sammen med stabilitetsprogrammet) vil Kommisjonen i mai vurdere om landet, som det eneste sammen med Kroatia, skal underlegges prosedyren for uforsvarlig stor ubalanse (nivå 6).

Kommisjonen vurderer også at **Tysklands** ubalanser har forverret seg siden i fjor. Landet ligger blant landene på nivå 3, som karakteriseres med «ubalanser som krever besluttosom handling og overvåking». Tyskland har vedvarende for lave offentlige og private investeringer, som bidrar til det meget høye overskuddet på driftsbalansen overfor utlandet. Kommisjonen tilrår tiltak for å redusere risikoen for negativ utvikling på sikt for tysk økonomi. I tillegg kommer at en negativ utvikling i Tyskland kan gi store ringvirkninger for andre EU-land.

Sveriges ubalanser, som vurderes å ligge på nivå 2, er i hovedsak knyttet til høy og økende privat gjeld som følge av økende boligpriser.

Ni land vurderes å ha så små makroøkonomiske ubalanser at det ikke er behov for særlige tiltak: Danmark, Estland, Latvia, Litauen, Luxembourg, Malta, Østerrike, Slovakia og Tsjekkia. programlandene Hellas og Kypros er ikke vurdert.

ECOFIN vil 10. mars behandle Kommisjonens anbefaling om å gi Frankrike to ekstra år med å bringe budsjettunderskuddet under Stabilitets- og vekstpaktens terskelverdi på 3 pst. av BNP. Det europeiske råd vil 19.-20. mars vedta konklusjoner med generelle retningslinjer for den økonomiske politikken i EU-landene med utgangspunkt i Kommisjonens rapporter i det europeiske semesteret og ECOFINs utkast til rådskonklusjoner i denne sammenheng. Deretter vil medlemslandene sende inn sine nasjonale reformprogrammer og stabilitets- eller konvergensprogram i april. Basert på dette vil Kommisjonen i mai presentere landspesifikke anbefalinger for 2015-16 rettet mot de høyest prioriterte tiltakene i det enkelte land. I juni følger en ny runde i Det europeiske råd før endelig vedtak fattes i det påfølgende ECOFIN-møtet.

Place Schuman sett fra Rådsbygningen. Til venstre i bildet kvartalet hvor Norway House ligger. Foto: The European Union 2014

II SKATT

Lux Leaks og andre leaks – ulike tiltak mot unndragelse og omgåelse

Iveren etter å sette i gang tiltak mot skatteomgåelser og unndragelser fortsetter med uforminsket styrke i Brussel, godt hjulpet av medieavsløringer som [Lux Leaks](#), [Offshore Leaks](#), [Swiss Leaks](#) osv. Alle EU-organer er i sving for å belyse og søke løsninger på et problem som fanger større interesse enn noen gang tidligere. Som et resultat av en globalisert økonomi, settes de nasjonale skattesystemene i økt press pga. konkurrerende systemer i andre stater. På samme måte som enkelte typer skattytere har større muligheter for skatteplanlegging enn andre, vil land som benytter seg av skatteinsentiver for å trekke til seg investeringer/økonomisk aktivitet høste fordeler i konkurranse med normalskatteland med et mer nøytralt system. Resultatet kan bli et «race to the bottom», hvor alle er tapere til syvende og sist, dvs. når nivået nærmer seg null.

Videre forsterker digitaliseringen av samfunnet grunnlaget for skatteplanlegging. Dette har skapt nye forretningsmodeller og utløst behov for å oppdatere og tilpasse skattereglene, samtidig som de stadig mer kompliserte systemene skaper grobunn for skatteunndragelser og omgåelser.

En rekke nye forslag og tiltak har blitt presentert det siste året. I tillegg til at Europakommisjonen undersøker om de ulike forhåndsavgjørelsene i medlemsstatene kan være i strid med statsstøttereglene (se egen boks om Lux Leaks) er det opprettet en spesialkomité i Europaparlamentet som skal se på nærmere på forhåndsavgjørelser og annen praksis i medlemsstatene som kan bidra til skatteomgåelse. Se egen omtale av komiteen lenger ned. Det er forventet at Kommisjonen i løpet av dette halvåret vil legge frem forslag om økt plikt til automatisk informasjonsutveksling om forhåndsavgjørelser som myndighetene treffer i skattesaker. Kommisjonen har også varslet at de vil presentere en mer omfattende [tiltaks pakke](#) mot unndragelser og omgåelser i juni. I dette forslaget skal det også tas hensyn til det pågående arbeidet i OECD og G20 med tiltak mot uthuling av skattegrunnlaget og flytting av overskudd ([Base Erosion and Profit Shifting – BEPS](#)). Endelig har det latviske formannskapet i Rådet varslet at det vil legge frem et veikart over samme tema.

For myndighetene i Norge og andre normalskatteland, er det intensiverte internasjonale arbeidet mot skatteunndragelse og -omgåelse positivt nytt. Konkurranse mellom stater om å trekke til seg kapital gjennom å tilby gunstige skatteordninger, har negative effekter for stater som Norge som prøver å opprettholde et bærekraftig skattenivå med brede grunnlag og nøytrale

Forhåndsavtaler - ikke bare i Luxembourg

Til tross for at avsløringene betegnes som Lux Leaks, er de såkalte «sweetheart deals» mellom medlemsstater og foretak ikke spesielle for Luxembourg.

Da Europakommisjonen i juni 2014 innledet prosedyre mot Luxembourg for å undersøke om forhåndsavtalene mellom skattemyndighetene og multinasjonale selskaper var i konflikt med EU-rettens forbud mot konkurransevridende statsstøtte, åpnet de samtidig tilsvarende saker mot Nederland og Irland. Senere har det blitt innledet saker mot [Gibraltar](#) og [Belgia](#), og Kommisjonen ber nå om informasjon fra samtlige medlemsland om praksisen med forhåndsavgjørelser. Selskapene Fiat, Amazon, Starbucks, Apple og McDonald's er blant de involverte konsernene.

Statsstøttesakene skapte ikke de aller største overskriftene da de ble innledet i juni, men da pressen slapp Lux Leaks i Jean-Claude Junckers første uke som kommisjonspresident i november, ble man klar over i hvilket omfang det var inngått forhåndsavtaler, særlig i Luxembourg. Siden Juncker satt som henholdsvis finansminister og statsminister i Luxembourg i store deler av den aktuelle perioden (1989-2009 og 1995-2013), ble det av mange satt spørsmålsteget ved hans habilitet som øverste leder av Kommisjonen.

satser. For land i krise, er det særlig viktig at også de store konsernene bidrar til balanse i budsjettene. I motsatt fall, vil byrden bli veltet over på skatt på arbeid og på små og mellomstore bedrifter som ikke har de samme mulighetene for å strukturere virksomhet på tvers av landegrensene. Dette vil igjen kunne motvirke vekst og sysselsetting på lengre sikt. Vissheten om at store aktører betaler svært lite skatt, vil i tillegg svekke den generelle skattemoralen blant folk, en moral som kan være relativt tynnslett i utgangspunktet på grunn av korrupsjon, liten tillit til statsapparatet og/eller generelle kutt i velferdstilbudet.

Unndragelser krever økt transparens

De ulike lekkasjene har for det første avdekket et stort omfang av *ulovlige unndragelser*, dvs. at bemidlede skattytere har unnlatt å oppgi skattepliktig inntekt/formue, med assistanse fra enkelte banker (f.eks. HSBC i [Swiss-leaks](#)). Virkemiddelet mot ulovlige unndragelser er transparens og informasjonsutveksling, og her har utviklingen vært rivende både i EU og globalt de siste årene, blant annet gjennom utvidelser av sparedirektivet og direktivet om administrativt samarbeid. Vedtakelse av felles EU-regler på skatteområdet krever enstemmighet og er normalt en langdryg og usikker prosess. Den økonomiske krisen sammenholdt med kunnskapen om at enkelte ikke yter sitt lovpålagte bidrag, har imidlertid satt fart i arbeidet med å skape økt innsikt i inntektsstrømmene. Utvidelsene av de nevnte direktivene medfører automatisk utveksling av skatteopplysninger mellom medlemsstatene fra oktober 2017 og følger samme prinsipper som den globale standarden for informasjonsutveksling utviklet gjennom samarbeidet i OECD og G20. De konkrete endringene er omtalt flere ganger i tidligere utgaver av Økonominytt, se f.eks. [januarutgaven](#). Det er planlagt at alle reglene om informasjonsutveksling skal inkorporeres i direktivet om administrativ bistand, slik at man kan oppheve sparedirektivet. En slik sammenføring skulle etter planen legges frem på ECOFIN 10. mars, men dette har blitt utsatt.

Luxembourgs finansminister Pierre Gramegna til venstre og visepresident i Den europeiske investeringsbanken Pim Van Ballekom. Foto: The European Council 2015

I tillegg har enkelte deler av Parlamentet ivret for å utvide foretakenes plikt til å gi opplysninger i egne rapporter om blant annet overskudd og skattebetalinger fordelt per land («land for land-rapportering»). Å innføre en slik plikt for selskapene, vil være basert i selskapsrettslige

bestemmelser om aksjonærrettigheter, og dermed slipper man enstemmighetskravet som gjelder for skattesaker. Kommisjonen har imidlertid ikke gitt noen signaler om at de vil fremme et slikt forslag i 2014.

Omgåelser krever ytterligere mottiltak

Medieavsløringene har imidlertid også gitt et mer håndfast bilde av omfanget av det man kan kalle *lovlig* skatteomgåelse (selv det finnes gråsoner for det lovlige også her), som har ført til at multinasjonale selskaper har oppnådd svært lav beskatning på sine overskudd. Ved slik omgåelse er det ikke snakk om å skjule inntekter som er skattepliktige, men om å *unngå* at inntekt blir skattepliktig gjennom mer eller mindre sofistikerte arrangementer. Blant selskapene som for tiden er i søkelyset er Amazon, Google, Starbucks, Apple og McDonald's, men også en rekke andre selskaper med grenseoverskridende virksomhet.

EU-institusjonene omtaler ofte denne måten å oppnå lav beskatning på som et resultat av «aggressiv skatteplanlegging», et politisk ladet begrep som ikke gir så mye rettslig sett. De aktuelle selskapene kan f.eks. ha inngått gunstige forhåndsavtaler med etableringsstaten, de kan ha benyttet seg av spesielle nasjonale insentivordninger og/eller plassert konsernselskapene slik at de drar nytte av uoverensstemmelser i skattelovgivningen mellom ulike land (f.eks. gjennom «hybride» selskaper/instrumenter). De kan ha utnyttet ulike skatteavtaler til å minimere skattepliktige inntekter («skatteavtale-shopping»), overført eiendeler/tjenester mellom konsernselskaper i forskjellige stater og ikke priset disse i tråd med armlengdeprinsipper, eller de kan ha valgt lånefinansiering i stedet for å finansiere investeringer med egenkapital fordi dette lønner seg skattemessig. Også benyttelse av generelt lave skattesatser i etableringsstaten, har blitt omtalt som aggressiv skatteplanlegging, særlig der hvor det aktuelle foretaket har liten eller ingen substans/aktivitet i etableringsstaten.

For å motvirke slike mer eller mindre lovlige omgåelser, er økt transparens og opplysningsplikt ikke tilstrekkelig i seg selv. Riktignok vil medieavsløringene sette fokus på problemet, og informasjonsutvekslingen vil kunne si noe om *hvordan* skatteplanleggingen foregår. Det er imidlertid lite sannsynlig at selskaper og skatterådgivere vil slutte å anvende tilgjengelige metoder for å spare kostnader, herunder skattekostnader, når dette i utgangspunktet er gjennomførbart og lovlig. For å redusere rommet for skatteplanlegging, må man derfor rette tiltak inn mot forholdene som gjør det mulig å arrangere/strukturere seg til lavere skatt.

Illustrasjonsbilde: European Union, 2008

Harmonisert skattelovgivning

Internasjonalt samarbeid om felles regler for beregningsgrunnlag, over- og underskuddskonsolidering, og kanskje etter hvert også for satser, kan være ett av slike tiltak. Reduserer man ulikhetene landene imellom, begrenses også grunnlaget og motivasjonen for internasjonal skatteplanlegging. Forsøk i denne retning er gjort gjennom EUs arbeid med å få til

et felles selskapsskattegrunnlag (Common Consolidated Corporate Tax Base - [CCCTB](#)). Arbeidet står i imidlertid i stampe som følge av svært ulike nasjonale interesser mht. hvordan det felles grunnlaget skal utformes. I tillegg kommer at CCCTB kun vil harmonisere beskatningen innenfor unionen. Særlig medlemsstatene med lav beskatning frykter at en slik harmonisering vil innebære økt skattenivå og en investeringsflukt ut av EU-området. Foreløpig innebærer forslaget heller ikke en harmonisering av *satser*. Selv om man i fremtiden skulle bli enige om et system som foreslått, vil det fremdeles ligge igjen et potensielt konkurranseelement ved at satsene ikke er harmonisert.

Som ellers på skatteområdet kreves enstemmighet for en slik reform, og det er ikke så mange som har tiltro til at regler om et obligatorisk felles skattegrunnlag vil bli vedtatt i overskuelig fremtid. Kommisjonen har imidlertid bebudet en relansering av forslaget i løpet av våren. Skattekommisær Moscovici uttalte på en felles konferanse mellom Kommisjonen og det internasjonale pengefondet i februar i år at «*the time for discussions are over*» når det nye forslaget blir lansert. Irene har imidlertid allerede varslet at de er sterkt imot denne typen harmonisering og det er også forventet innvendinger fra enkelte andre medlemsstater.

EU-rettslige omgåelsesregler

Et annet tilgjengelig tiltak er fellesskapsrettslige omgåelsesregler, dvs. at medlemsstatene gjennom sekundærlovgivning får en plikt til å sette inn mottiltak i sin nasjonale lovgivning. Dette kan f.eks. være regler som forhindrer dobbelt skattefritak på en grenseoverskridende inntekt. Som nevnt i ØN fra januar har det nylig blitt innført en skjerpelse av omgåelsesreglene i

Franske Pierre Moscovici er økonomikommisær i Europakommisjonen og har ansvaret for blant annet skatt og oppfølgingen av det europeiske semester. Foto: The European Union 2014

mor/datterdirektivet, et direktiv som i utgangspunktet skal hindre dobbeltbeskatning ved at medlemsstatene må frita grenseoverskridende utbyttebetalinger for skatt. (Bakgrunnen er at overskuddet som ligger til grunn for utdelingen allerede er beskattet på selskapsnivå). Dersom selskapet i betalerstaten (datterselskapet) har fått fradrag for utbetalingen av utbyttet, vil direktivets formål om å hindre dobbeltbeskatning ikke slå til, og mottakerstaten kan beskatte utbyttebetalingen til morselskapet i tråd med omgåelsesregelen. Samme type innskjerping er planlagt i direktivet som i utgangspunktet gir skattefritak ved grenseoverskridende rente- og royaltybetalinger.

Slike omgåelsesregler vil imidlertid - i alle fall i utgangspunktet - bare gjelde innenfor direktivenes egne anvendelsesområder. I tillegg har de enkelte begrensninger som i konkrete tilfeller kan skape tvil om nedslagsfeltet og rom for tolkninger i mange retninger, jf. omtalen i [januarutgaven](#) av Økonominytt. Og igjen - enstemmighetsprinsippet i skattesaker gjør det svært krevende å få vedtatt noe som helst av sekundærlovgivning, så et veldig effektivt virkemiddel er dette ikke.

Nasjonale omgåelsesregler – begrenses av retten til fri flyt av kapital, etableringer og tjenester

Selv om det ikke alltid foreligger effektive mottiltak på EU-nivå for å bekjempe lovlig skatteomgåelse, kan EU/EØS-statene, og da typisk normalskattelandene, ha innført ensidige mottiltak i sin interne lovgivning. Slike tiltak kan f.eks. være CFC-beskatning (løpende skattlegging av skattyter hjemmehørende i normalskatteland for inntekter opptjent av selskaper vedkommende skattyter eier/kontrollerer i lavskatteland, jf. de norske NOKUS-reglene) og nektelse av skattefordeler etter nasjonale regler dersom en inntekt ikke har vært beskattet lenger ned i transaksjonskjeden (jf. f.eks. de norske begrensningene i fritaksmetoden). Tiltaket kan også bestå i en begrensning av muligheten for underskuddskonsolidering over landegrensene (de norske konsernbidragsreglene). Den sistnevnte type regler er imidlertid ikke nødvendigvis begrunnet kun i omgåelseshensyn, men kan være motivert av ønsket om å oppnå en hensiktsmessig og balansert fordeling av beskatningsretten mellom statene.

Muligheten for en stats ensidige tiltak mot skatteomgåelse innenfor EU/EØS, begrenses imidlertid av EU- og EFTA-domstolens fortolkning av de fire friheter. I mange avgjørelser er tiltakene blitt ansett å innebære en uforholdsmessig restriksjon på den frie flyten av kapital, etableringer eller tjenester, slik at medlemsstaten har måttet fjerne (eller begrense anvendelsesområdet til) de nasjonale omgåelsesreglene. Dermed kan slike regler miste noe av sin effektivitet innenfor EU/EØS-området, litt avhengig av hvor strengt domstolen til enhver tid tolker retten til fri flyt.

Tradisjonelt – det er lov med skatteflukt

Mantraet har vært at det er lov med skatteflukt og å benytte seg av skattekonkurranse medlemsstatene imellom, så lenge den skattereduserende transaksjonen eller etableringen er reell, dvs. at skattyter tar konsekvensen av sin flukt. For å fastslå om en etablering er reell, har domstolene ofte støttet seg på hvorvidt foretaket har ansatte, lokaler og utstyr i etableringsstaten som utfører nødvendig arbeid for foretaket. Med økt elektronisk handel og bruk av holdingstrukturer, truster osv. av ulik art, blir det imidlertid mer og mer problematisk å fastslå hva som ligger i at en etablering eller en transaksjon har substans/er reell.

Fra et av arbeidsgruppemøtene for BEPS i OECD. Foto: Norges delegasjon til EU

Etter hva EU-delegasjonen er kjent med, pågår det for tiden en diskusjon blant annet i Kommisjonen om hvordan det nye ønsket om å bekjempe skatteomgåelse og ikke minst tilpasningen til BEPS-tiltakene anbefalt av OECD, kan få innflytelse også på fortolkningen av de fire friheter i konkrete skattesaker fremover. Mange anser det uunngåelig at også domstolene i fremtidige saker må ta inn over seg den fornyede innsatsen for å bekjempe skatteomgåelse når de fastlegger hvor langt beskyttelsen under de fire friheter skal gå. Domstolens rolle har imidlertid vært lite fremme i debatten foreløpig, og det skal bli interessant å se om spørsmålet snart blir satt på spissen i en konkret sak.

Forholdet til OECDs BEPS-anbefalinger

OECD ga i 2014 anbefalinger om tiltak for å motvirke inntektsflytting og uthuling av skattegrunnlaget. Noen av de anbefalte tiltakene er delvis i samsvar med tiltak som allerede er innført, eller som ønskes innført, i Norge og andre stater. En del av tiltakene kan ha en slagside mot hvordan EU-domstolen og EFTA-domstolen hittil har tolket kravet om fri flyt innenfor EU/EØS-området.

Europakommisjonen ønsket derfor i utgangspunktet å innføre presiseringer/begrensninger i enkelte av OECD-anbefalingene for å besørge samsvar med det Kommisjonen anser for gjeldende EU-rett. Etter hva delegasjonen kjenner til, var det imidlertid en rekke land, både innenfor og utenfor EU, som motsatte seg en slik innføring av EU-rettslige forbehold i OECD-dokumentene. Noe av grunnen til EU-landenes motvilje, var nettopp at det er uklart og uenighet om hva som egentlig er gjeldende EU-rett på området, f.eks. hva som konkret ligger i begrepet reell etablering/reell økonomisk aktivitet.

I denne sammenheng kan det også nevnes at hensynet til en balansert allokering av beskatningsretten mellom medlemsstatene i økende grad har blitt akseptert som en rettmessig grunn til å opprettholde nasjonale regler som i utgangspunktet innebærer en restriksjon på de fire friheter. I tilfeller hvor dette hensynet slår inn, vil spørsmålet om hvorvidt en etablering/aktivitet er reell, ha mindre betydning. I det siste har det fra flere hold vært uttrykt at inntekter i større grad bør beskattes der de «opptjenes» eller der de «genereres».

Fra Eurogruppemøtet 20. februar. Den tyske finansminister Wolfgang Schäuble og leder for det internasjonale pengefondet Christine Lagarde.
Foto: The European Council 2015

Spørsmålet er imidlertid om denne formuleringen i seg selv vil bringe oss nærmere en

løsning i tilfeller hvor svaret i utgangspunktet ikke er åpenbart. Det høres rimelig og tilforlatelig ut at en inntekt bør skattlegges der den genereres eller der verdiskapningen skjer, og ved tradisjonell industriproduksjon vil det normalt være enkelt å fastslå hvor dette er. Det blir imidlertid mer problematisk å avgjøre hvor inntekten er generert i konsernstrukturer hvor de

ulike deler av produksjonen/tilbyderkjeden/rettighetene er spredt over mange land. Dette gjelder særlig hvor driftsmidlene i det vesentlige er immaterielle rettigheter (f.eks. patenter), eller hvor det er snakk om nettbasert virksomhet. Skatteavtalene vil i noen grad kunne gi en løsning på spørsmålet, men ikke alltid.

Opplysningsplikt for skatterådgivere?

Under en presentasjon arrangert av [ICAEW](#) i Brussel denne måneden, beskrev en representant fra Kommisjonen muligheten for å pålegge skatterådgivere en plikt til å informere om deres mer eller mindre skreddersydde arrangementer for skattebesparelse. Visse land, herunder [Storbritannia](#), har visstnok innført slik plikt allerede. Ut fra de signalene som ble gitt, er det mulig at et slikt forslag kan ligge inne i den tiltakspakken som Kommisjonen etter planen skal presentere i juni i år.

Sammenfatning

Uansett om det er snakk om regelrett skatteunndragelse eller kreativ omgåelse, fører de ulike medieavsløringene til at det har bredt seg en oppfatning om at velstående EU-borgere og multinasjonale konserner ikke betaler sin del av bidraget til statskassene og at de i tillegg får bedrive sin lovlige eller ulovlige skatteplanlegging relativt uforstyrret. For å unngå at både medlemsstater og EU-institusjoner fremstår som handlingslammet, blir det viktig å gi uttalelser og å sette i gang tiltak som viser at man tar problemene på alvor. Som nevnt i tidligere rapporter fra delegasjonen, er bekjempelse av skatteomgåelse/-unndragelse hos «de store» nødvendig for at viktige provenyinntekter skal tilflyte medlemsstatene og deres budsjetter, men ikke minst for å styrke den jevne EU-borgers vilje til å betale skatt.

Europaparlamentet inn i debatten - Egen komité for forhåndsavtaler og skatteomgåelser

I motsetning til hva som gjelder på de fleste andre områder, har Europaparlamentet ikke lovgivningsmyndighet i skattesaker, men blir bare konsultert når ny lovgivning blir foreslått. Det er Rådet som alene og enstemmig vedtar skatteregler. Under den økonomiske krisen har imidlertid Parlamentet i økende grad engasjert seg i diskusjonen rundt skatteunndragelse og -omgåelse. Medlemmene av Parlamentet er generelt mer fellesskapsorienterte og ikke i samme grad som Rådet opptatt av å fronte nasjonalstatenes policy-vurderinger.

Som en reaksjon på Lux Leaks og de andre avsløringene om forhåndsavtaler osv., ønsket enkelte grupperinger i Parlamentet i utgangspunktet å opprette en egen granskningskommisjon. Dette ble ansett kontroversielt, siden kommisjonspresident Jean-Claude Juncker satt som luxembourgsk statsminister/finansminister i perioden hvor en god del av Luxembourgs avtaler med multinasjonale foretak ble inngått.

Europaparlamentet er engasjert i skattesaker. Foto: European Union 2015 - European Parliament

Det ble til slutt ikke flertall for en slik granskning, men Parlamentet gikk inn for et noe «mildere» alternativ, ved at det i stedet ble opprettet en særskilt komité. Denne komiteen skal kartlegge forhåndsavtaler og lignende skattepraksis i samtlige medlemsland, vurdere om praksisen har ført til ulik beskatning medlemsstatene imellom og gi anbefalinger om fremtidige tiltak. Avtaler helt tilbake til 1991 skal undersøkes, for å vurdere om skattekonkurransen har vært «fair» og om statene har oppfylt sin informasjonsplikt. Også Europakommisjonens håndhevelse av statsstøttereglene skal kartlegges. Endelig skal komiteen undersøke i hvilken utstrekning tredjeland har blitt benyttet til aggressiv skatteplanlegging og hvordan også dette kan forhindres gjennom økt informasjonsutveksling.

Komiteen vil imidlertid ikke be om tilgang til dokumenter i individuelle skattesaker, siden det ikke innkreves skatt på EU-nivå. Med samtykke fra finansministrene, planlegger den imidlertid å oppsøke både politisk ledelse og skatteadministrasjonene i medlemsstatene. I tillegg til å møte de relevante kommissærene, vil den også invitere journalister, det latviske formannskapet og skatteeksperter.

Enkelte deltakere i komiteen (alliansen av De grønne og De uavhengige) ønsker også å innkalle kommisjonspresident Juncker til spesialkomiteen, men uttaler samtidig at de ikke ønsker noen offentlig heksejakt. For å kaste lys over hvordan skattesakene har vært håndtert, vil de invitere alle de tre forutgående konkurransekommissærene Mario Monti, Neelie Kroes og Joaquín Almunia, samt de tre tidligere skattekommissærene Frits Bolkenstein, László Kovács og Algirdas Semeta. De ønsker videre å snakke med en rekke myndighetspersoner fra Luxembourg og andre stater, samt representanter for IKEA, Amazon, Google, Starbucks, Apple, McDonald's, Fiat, Chrysler og PwC. Til og med representanter for U2 og The Rolling Stones står på de Grønnes/Uavhengiges liste over aktører som bør inviteres for å forklare seg om skatteplanlegging.

Gruppen vil dessuten be om kopier av alle arbeidsdokumenter fra enheten som arbeider med EUs Code of Conduct for selskapsbeskatning, men også referatene fra alle Kommisjonens college-møter, hvor saker om selskapsbeskatning har stått på agendaen.

Det konstituerende møtet ble holdt 26. februar. Komiteen har 45 medlemmer og ledes av Alain Lamassoure. Blant de tre viseformennene er norskfødte Eva Joly, som sitter i Europaparlamentet for De Grønne. Gruppen er utnevnt for en periode på seks måneder, med mulighet for forlengelse. Se komiteens fullstendige mandat [her](#) og Europaparlamentets egen pressemelding [her](#). Se de Grønnes pressemelding [her](#).

Irene vurderer eget patentboksregime

Litt i motsatt retning av hvordan vinden ellers blåser, har irske myndigheter sendt på høring et forslag til et såkalt «patentboksregime». Et slikt regime innebærer at inntektene fra immaterielle eiendeler på visse vilkår skattlegges lavere enn de ordinære skattereglene i vedkommende stat skulle tilsi. Patentboksregimer er blant de ordningene som har vært kritisert internasjonalt for å medføre uheldig skattekonkurranse, og EU er i ferd med å undersøke en rekke slike ordninger i medlemsstatene for å avgjøre om de kan være i strid med EUs statsstøtteregele og adferdskodeksen på skatteområdet (Code of Conduct). Irske myndigheter mener imidlertid at deres forslag er fullt ut i samsvar med den globale standarden. Les mer [her](#). Høringsbrevet og den irske regjeringens omtale av dette finnes [her](#).

Den italienske finansministeren Pier Carlo Padoan i samtale med den greske finansministeren Yanis Varoufakis. Foto: The European Council

Hellas – reform av skattesystemet som vilkår for hjelpepakke

Som omtalt i avsnittet om Eurogruppens møter under økonomidelen ovenfor, godkjente Eurogruppen 24. februar den greske finansministerens foreløpige tiltaksliste, slik at medlemslandene kunne godkjenne fire måneders forlengelse av hjelpepakken til Hellas. Forslagene skal konkretiseres og godkjennes av Europakommisjonen, Den europeiske sentralbanken og Det internasjonale pengefondet innen utløpet av april.

Blant de sentrale tiltakene på listen er reformer som skal sikre at skatte- og avgiftsinntektene kommer inn til statskassen. Kommisjonen har uttrykt tilfredshet med den viljen grekerne viser for å bekjempe korrupsjon og skatteunndragelser, mens de to andre institusjonene har vært mer avmålte. Også sentralbanken berømmer innsatsen for å bekjempe korrupsjon og unndragelse, men etterlyser blant annet en klarere forpliktelse hos grekerne til å reformere merverdiavgiftssystemet.

De greske myndighetene har lovet å arbeide videre med blant annet følgende skatterelaterte saker:

- Modernisering av offentlig sektor generelt, og skatte- og avgiftsadministrasjonen spesielt
- Modernisering av inntektsskatteloven, fjerne regler om skattefritak og eventuelt erstatte disse med regler om sosiale ytelser hvor nødvendig
- Reform av momslovgivningen, gjennom en rasjonalisering/strømlinjeforming av satsene og fjerning av unntak og ubegrunnede rabatter
- Forbedring av skatte- og avgiftsinnkrevingen gjennom elektroniske hjelpemidler
- Utvidelse av definisjonen av hva som regnes som skatteunndragelse og skattesvindel
- Forbedring av reglene om internprising mellom selskaper i samme konsern
- Økt innsats mot korrupsjon og generelt arbeid for å øke skattemoralen og viljen til å følge lovgivningen, slik at alle deler av samfunnet bidrar til statskassen. Avskaffelse av regler om skatteimmunitet.

Grekerne vurderer også fornyet innsats på følgende områder:

- etablering av et sentralt dataregister over formue, blant annet for å vurdere tidligere års skattefastsettelse
- styrking av uavhengigheten til generalsekretariatet for offentlige inntekter, og muligens også inkorporering av økokrim-enheten i sekretariatet
- bekjempelse av svindel med drivstoff og tobakksmugling gjennom økt overvåkning og strengere grensekontroller.

Som det ovenstående viser, omhandler listen også tiltak som ikke vil kunne gjennomføres, og effekter som ikke vil oppnås, fra én dag til en annen. Grekerne har forpliktet seg til å samarbeide med Kommisjonen, ESB og IMF om det nærmere innholdet av tiltakene frem mot fristen for godkjennelse i april.

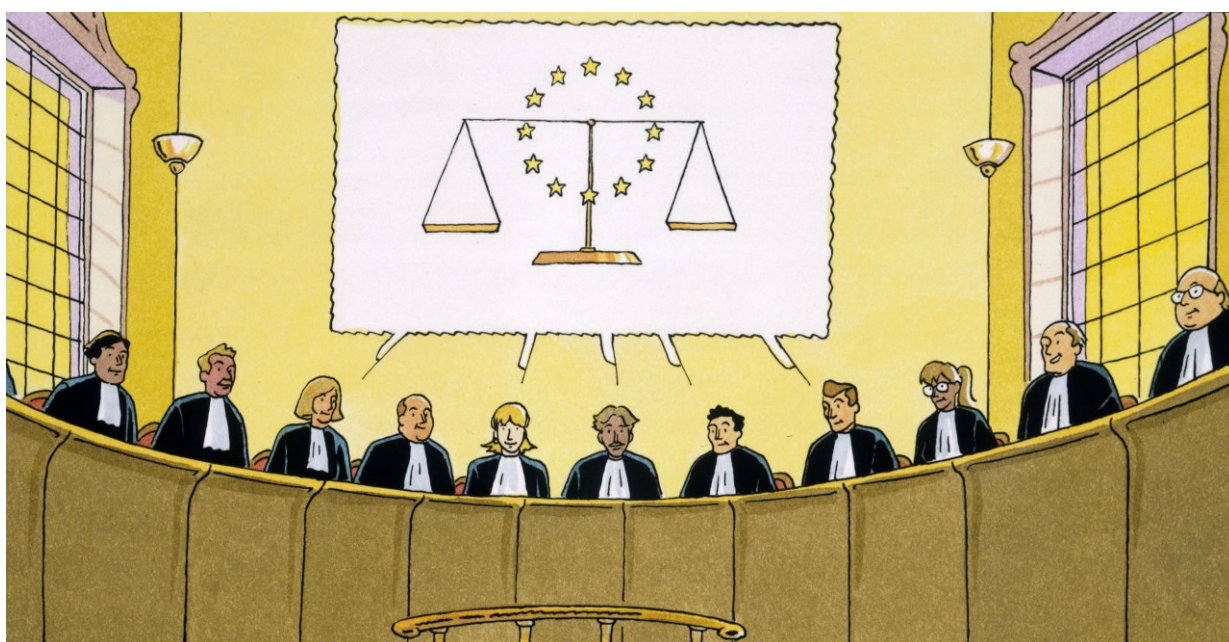
EU-domstolens avgjørelse i sak om grenseoverskridende underskuddskonsolidering

EU-domstolen avsa 3. februar dom om britiske vilkår for fradrag i UK-selskap for underskudd pådratt av konsernforbundet selskap hjemmehørende i annen medlemsstat. (T.o. har UK-selskaper fradragsrett for underskudd som er pådratt av andre konsernselskaper som er hjemmehørende i UK.)

Europakommisjonen fikk ikke medhold i at UKs vilkår for fradragsrett over landegrensene var for strenge etter EU-rettens prinsipp om fri etableringsrett. I motsetning til hva Generaladvokaten hadde argumentert for, ble imidlertid den såkalte Marks & Spencer-doktrinen fremdeles lagt til grunn ved forholdsmessighetsvurderingen, slik at et land med interne regler om konsernkonsolidering ikke kan nekte fradrag dersom tapet må anses som *endelig* i den annen stat. På den annen side snevrer domstolen inn situasjonene hvor et tap kan anses endelig og utløse fradragsrett. Slikt endelig tap ble ikke ansett å foreligge i saken. Blant annet vil manglende rettslig adgang til tapsfremføring i staten hvor underskuddsselskapet er hjemmehørende, ikke automatisk innebære at tapet er endelig og at fradragsrett utløses.

Les dommen i fulltekst [her](#) og domstolens pressemelding [her](#).

Merverdiavgift - Dom mot Luxembourg og Frankrike om redusert mva. på elektroniske bøker

Illustrasjonsbilde: EC-audiovisual

EU-domstolen avsa 5. mars dom i forente saker mot Luxembourg og Frankrike om at det ikke er lov å anvende reduserte merverdiavgiftssatser på elektroniske bøker. Frankrike har anvendt en sats på 5,5 pst. og Luxembourg en «super-reduisert» sats på 3,3 pst på slike bøker siden 2012.

Redusert sats er tillatt for fysiske bøker, men det ble i avgjørelsen slått fast at elektroniske bøker ikke kan likestilles med fysiske bøker i så henseende. Dette følger av at elektroniske tjenester ikke er omfattet av vedlegg III til [merverdiavgiftsdirektivet](#), som angir hvilke varer og tjenester som kan ha redusert sats. Det er i denne sammenheng ikke relevant at man er avhengig av et fysisk medium, f.eks. en PC, for å lese av boken. En PC, iPad eller lignende hjelpemiddel utgjør ikke en del av den elektroniske tjenesten. Frankrike må nå anvende sin generelle sats på 20 pst. på e-bøker, mens Luxembourg må anvende sin generelle sats på 17 pst.

Les domstolens pressemelding [her](#) og selve dommen [her](#).

Regjeringene i Luxembourg og Frankrike er svært misfornøyde med dommen og ønsker sammen med bokbransjen å løfte saken til politisk nivå. De ber nå Europakommisjonen foreslå nye regler som tillater reduserte satser på «*alle bøker, uavhengig av hvilket format de har*» og «*slik at lovgivningen blir endret i takt med den teknologiske utviklingen*» [vår oversettelse].

Frankrike planlegger for øvrig å innføre regler som innebærer at elektroniske aviser skal ilegges samme lave sats som trykte aviser (2,1 pst.), noe som enkelte medier antyder kan bli en ny utfordring etter gjeldende regelverk.

Egne informasjonssider om mva. på elektroniske tjenester

Informasjon fra Kommisjonen om endringer fra 1. januar 2015 i EUs merverdiavgiftsregler for telekommunikasjon, kringkasting og elektroniske tjenester finnes [her](#).

Traktatbruddssaker fra Kommisjonen

For en oversikt over de siste måneders traktatbruddssaker behandlet av Kommisjonen, se følgende [link](#). Blant annet har Kommisjonen vurdert reglene om bilregistreringsavgifter i [Portugal](#), Finland og Irland.

Det europeiske semester – landrapporter, herunder skatt

Kommisjonen offentliggjorde 27. februar sine landrapporter under det europeiske semester 2015, hvor også skatteforhold i de ulike landene analyseres. Følg lenken for å lese [pressemeldingen](#) og selve [rapportene](#).

Skatterapporter publisert på Europakommisjonens hjemmesider

For diverse skatterelaterte rapporter som er publisert på Kommisjonens hjemmesider i det siste, se følgende [link](#). Blant annet ble det 20. januar publisert en rapport om skatteinsentiver på området forskning og utvikling.

Bjarne Stakkestad
Finansråd
bjs@mfa.no
+47 23 953 475
+32 (0) 2 238 74 75

Julie Johnsen
Studentpraktikant
julie.johnsen@mfa.no
+47 92 08 60 48
+32 (0) 2 238 73 19

Astrid Erlingsen
Finansråd
aser@mfa.no
+47 23 953 477
+32 (0) 2 238 74 77

